№ 106 მაისი 24, ხუთშაბათი 1890 მაისი 24, ხუთშაბათი № 106

გაზეთი ღირს

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ივერია

გაზეთის დასაკვეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიეშართონ: თბილისს რედაქციას ავლაბარში, ვაშლარის ქუჩა, ი. ვარანცოვის ძველის პირდაპირ, თავ. გრუზინსკის სახლეულში, წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების განცყოფილებას სათავად-აზნაურო ბანკის სახლეულში სასახლის ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპიკი.

1877—1890 საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1890

Отъ конторы редакціи

Всѣ объявленія, происходящія извнѣ Кавказской Области, принимаются исключительно въ центральной конторѣ объявленій бывш. Л. Метцль, въ Москвѣ, на Мясницкой, домъ Спиридонова.

ივერია

გამოვა 1890 წელსაც იმავე პროგრამით, როგორც აქამდე.

**

ისაც ჯსურს დაიკვეთოს გაზეთი ამ 1890 წლისათვის, მიმართოს:**

ტფილისში: ა) თითონ რედაქციას, ნიკოლოზის ქუჩაზედ, ეარანცოვიძეგლს პირდაპირ, თ. გრუზინსკასეულს სახლეში, № 21; ბ) „ქართველთა-შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ კანცელარიას, სასახლის ქუჩაზედ, თავად-აზნაურთა საადგილ-მამულო ბანკის ქარვასლის გალერეაში.

ტფილისის გარედ მცხოვრებთა უნდა დაბარონ გაზეთი შემდეგის აღრესით: Въ Тифлисъ. Въ редакцію газеты „ИВЕРІЯ“.

რედაქცია ამასთანავე აცხადებს, რომ იგი გაზეთის გაგზავნის გამო პასუხის მგებელ იქნება მარტო იმ სულის მოაწერთა წინაშე, ვინც გაზეთის დაკვეთისთვის შესაბამეს ფულს პირდაპირ რედაქციაში და ან „წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ კანცელარიაში წარმოადგენს, ანუ გამოგზავნის.

გაზეთის ფასი დაბეჭდილია გაზეთის სათაურშივე, ხოლო სრული პირობანი გაზეთის დაკვეთისა გამოცხადებულია უკანასკნელს გვერდზედ.

ქართული თეატრი

—

გაიმართა ხელის - მოწერა გამოჩენილის ტრაგიკოსის **ერნესტო როსის** და იმის დასის თითოეულ წარმოდგენის ბილეთების ცალკე.

შაბათს, 26 მაისს გაკმართვენ
1 წარმოდგენას, მე-2 აბონემენტისას
მეფე ლირი.
კვირას, 27 მაისს
1 წარმოდგენა 1 აბონემენტისა
ოტელო.
სამშაბათს, 29 მაისს
მე-2 წარმოდგენა მე-2 აბონემენტისა
დიუდოგიკ მე-XI.
ხუთშაბათს, 31 მაისს
მე-3 წარმოდგენა 2 აბონემენტისა
ჰამლეტი.
შაბათს, 2 თებერვალს
მე-4 წარმოდგენა მე-2 აბონემენტისა
კინი.
კვირას, 3 თებერვალს
მე-2 წარმოდგენა 1 აბონემენტისა
მაკბეტი.

სამშაბათს, 5 თებერვალს
მე-3 წარმოდგენა 1 აბონემენტისა
დამნაშავის ოჯახი.
ხუთშაბათს, 7 თებერვალს
მე-4 წარმოდგ. 2 აბონემენტ.
კორიოლანი.
შაბათს, 9 თებერვალს
მე-5 წარმოდგ. 1 აბონემენტ.
ნერონი.
კვირას, 10 თებერვალს
მე-5 წარმოდგ. 1 აბონემენტ.
შეგლოსა,
ანუ ვენეციელი ვაჭარი.

ფასები აფიშებზეა გამოცხადებული. ბილეთებში ადებული ფული ბ-ნის როსის მოსვლამდე დასითურთ საკომერციო ბანკში ინახება. კასსა ღიაა დილის 10-დგან 2 საათამდე და საღამოს 5-დგან 7 საათამდე.

(10—7)

ვაზის წამლობა კახეთში

(წერილი თელავიდან)

მოვიდა კახეთის ენენახების საეკიმიდ ჩენი თანამემამულე, აგრონომი ბ-ნი ინანიშვილი. როგორც მძიმე სნეულ-ავადმყოფს საუკეთესო ჯანმაზ-ექიმის ნახვა გადაჰკრის გულს და სიამოდოსკენ გამოაბრუნებს, ისე დიდის იმედითა და სასოებით აგვესო გული ბ-ნ ინანიშვილის მოსვლამ. კახეთისა და საზოგადოდ ჩენის სამშობლოს სხვა და-სხვა მხრის ენენახები მეტად მოდებულია სხვა-და სხვა სენით, და, თუ დიდის ბეჯითობით და თავ-დაუზოგველობით არ შეუუდგენთ ენენახების წამლობის საქმეს, მთლად მოგვეცესობა ეს ერთად-ერთი ლუმპა არსებისა და ჩენს დღეკანდელს ათას გვარად გათახსირებას და სიღარიბეს მიემატება მეტად უკიდურესი და აუტანელი სიღატაკე, რომელიც პირქვე დასცემს ქვეყანას. რომ ეს ცალიერ სიტყვად არაფის ეგონოს, აეღოთ თუნდა მაგალითად კახეთი:

კახეთის მკეიდრი ყველაფერს აკდულობს და გაყიდეთ-კი არაფერს არა ჰყიდის, გარდა ღვინისა. გამოუვა ვაზს კვირტი თუ არა, ფასი მაშინვე დაედება ენენახს და პატრონიც ისე უყურებს, როგორც მის სახელობაზე ფოსტაში მოსულ ფულს, რომლის მისაღებად წუწყება ხელში უპირავს. აი სწორედ ამ კეალობაზედ ანგარიშობს ის თავის ხარჯს მოსაღლის იმედით, იცვავს, იხურავს, აქორწინებს, ჰმარხავს, უღლებს მტერსა და მოყვარეს.

აგერ ეს ორი წელიწადია, რაც ღვინის მოსავალი აღარ მოდის და წარსულის ორი-სამის წლის განმავლობაში-კი ნახევარად მაინც ახმა ვაზი მილდიუმ და სხვა-და-სხვა სატკივარმა.

„რა მისჯრდეს, მაშინ უნდა გონებანი გონიერსს“-ო.

ამბობს პოეტი და სწორედ ასეც მოიქცა წელს ენენახებს შესახებ ქართელ კახეთის თავად-აზნაურობა, რომელმაც ბანკის საზოგადო კრებაზე გადასადო მოგებიდგან ენენახების საწამლებლად ხუთასი თუმანი, თუმცა ეს ფულნი მარტო კახეთის ენენახებისათვისაც-კი ზღვაში დაცემული წვეთია, რადგანაც ვაზის მკურნალთა ერთი და ორი დასი ვერას გააწყობს ხალხის ურწმუნოებასთან.

კახეთში უთუოდ საჭიროა, რომ ყოველს სოფელში იყოს გამართული სამაგალითო წამლობა, რომ ხალხს, შეშინებულსა ათასის სხვა-და-სხვა გადასახადებით, დაეჯერო და დაარწმუნო, როგორც წამლობის სიკეთე, აგრეთვე ისიც, რომ იგი წამლობა არ არის მოგონილი ხალხის მოსატყუებლად და გასაკარცვევად და ბაეკებისა და „ნალოგების“ დასაკისრებლად. წარსულ 1889 წ., როდესაც ბ-ნი ინანიშვილი სიღნაღის მაზრაში ექიმობდა, სამაგალითოდ, ენენახებს, სხვათა-შორის სოფ. ბაკურციხეში ამოირჩია ერთის ლატაკის გლეხ-კაცის ბაღრატას ენენახი საწამლებლად. ეს ენენახი მდებარეობს სიღნაღ-თელავის დიდ შარაგზის პირზე, საცა მუდამ მრავალი ხალხის განუწყეტელი მიმოსვლაა. ჰპირთანვ გზის პირად იმიტომ ამოირჩია ენენახი პატიეცემულმა აგრონომმა, რათა ქვეყანას ენახა და დარწმუნებულიყო, რომ ვაზის წამლობა დიდად სასიკეთოა ენენახ-სათვის. მაგრამ წარმოიდგინეთ, რომ დიდი დაბრკოლება მიეცა ამ საქმეს. ბაღრატა ვერ დაათანხმეს, რომ მის ენენახისათვის მუქთად ეწამლათ, თუმცა ეს ენენახი მთლად გადაპენტილი იყო ნაცრითა და მილდიუთი. ბაღრატა იმალებოდა, ხან ენენახში, ხან სად და ხან სადა და ბაღრატას ცოლი კი ამ გვარ პასუხს აძლეედა ბ-ნ აგრონომს: „რა ექნა, შენი ჭირიმე, ასე მოგახსენათ ჩემმა ქმარმა, არც მათი წამლობა მინდა და ნურც გაიელიან ჩემს ენენახშიო“... ბოლოს საქმე მიდგა მამასახლისზედ, რომ ეპოენა როგორმე ბაგრატა და მიეყვანა აგრონომთან. ორის დღის განმავლობაში ასეც მოხდა: იპოვეს ბაგრატა და მოიყვანეს ბ-ნ ინანიშვილთან. ინანიშვილმა თავის ჩვეულებრივის ჩასაგონებელის კილოთი დაუწყო ბაგრატას ლაპარაკი, რომ ეგ სულ ტყუილია, თქვენ არც ხარჯს მოგიმატებენ და არც ბეგარასაო: — მხოლოდ ვაზია ავად, იმას თუ არ ეწამლა, ბაგრატა, ამ ორის წლის განმავლობაში სულ გადაგიხმებაო. აი ჩენ გამოგეაზავნენ აქ, რომ მოქმედ ეუწამლოთ ზოგიერთ ენენახებს და ეუჩვენოთ ყველას, როგორ შეელის წამალი ვაზს და ან როგორ უნდა წამლობა. ესეა, ჩემო ბაგრატ; შენი ენენახი-კი იმიტომ ამოვირჩიეთ, რომ იქ მრავალი ხალხის მიმოსვლაა და ბევრს შეუძლია, ნახოს, რა კარგია ვაზისათვის წამლობა. იცოდე, თუ უწამლოდ დაავდებ, გადაგიხმება ვაზი და, თუ უწამლებ, ბევრი ღვინო მოგიკეთა და ეგრე ფეზშიშველი და დაფლეთილ ახალუხის ამარა აღარ იყვი. წამალი ჩენი იქნება, ბაგრატ, მუშა ჩენი იქნება; შენ მხოლოდ ენენახი გაგვიფურჩქნე და გაგვიწმინდე. აბა, ჩემო ძმაო, კარზე ბედი მოგდგომია და შენ-კი გარედ აგდებო და სხვა. ბაგრატა კიდევ დიდს უარზე დადგა. შემდეგ, რის ყოფით და ამბით დათანხმეს, რომ მუქთად ეწამლათ მისი ენენახისათვის და ისიც მხოლოდ იმ ნაწილისათვის, საცა ლობიო არ ეთესა.

როცა წამლობა დაიწყეს, მაშინაც ბევრს ეშუდარა ბაგრატას ბ-ნი ინანიშვილი, აეთოხნა ლობიო, მაგრამ არაფრის გულისათვის არ დათანხმდა ბაგრატა ლობიოს მოსპობას: „ლობიო მთელ ქვეყანას მირჩენია, ისე ხოლმე მადენ; მაგრამ სცენის ხელოვნებისა-კი არა გაგებია-რა. კარგად გაწვრთნა სპირია და შემდეგ-კი გამოჩენილი არტისტი შეიქმნებაო“.

მადენის ნაწინასწარმეტყველეი ახდა კიდეც. ერთი წელიწადი იწვრთნებოდა როსსი ამ კეთილის მოხუცის ხელმძღვანელობით და შემდეგ მოლანის პირველ-ხარისხოვან სცენაზედ შეიდა არტისტად. აქ მამამ ჭნახა იმისი ნარმოდგენა, დარწმუნდა, რომ ჩემი შვილი მართლა ნიპერი ყოფილაო, და შეუორგდა. რაკი მილანშიაც მოიპოვა სახელი, ახლა, 1862 წ., ტურინის საკალაქო თეატრში გადავიდა და იქ იღეწოდა სამის წლის განმავლობაში. შემდეგ როსსიმ საკუთარი დასი შეადგინა და რამდენსამე წელიწადს მოგზაურობდა. მოგზაურობიდგან დაბრუნებ სას იგი სარდინიის სამეფო თეატრის დასში შეიდა, ხოლო 1865 წ., პარიეის მსოფლიო გამოფენის დროს, მიწეეულ იქმნა საფრანგეთში მაშინდელ შესანიშნავ არტისტ ქალ ადელაიდა რისტორთან ერთად. ამ ხნიდგან ერნესტო თანდათან განთქმული ხდება და ბევრი კრიტიკოსი დიდს მერმისს უქადის. ერთის წლის შემდეგ როსსიმ კელავე დასი შეადგინა და დაიწყო მოგზაურობა გერმანიაში.

შემდეგში ამ შესანიშნავმა არტისტმა მწერლობაც-კი დაიწყო და უპირველეს ყოვლისა დასწერა დრამა „Adele“, რომელიც ქნს რისტორას უძღვნა. ამას მოჰყვა კიდევ რამდენიმე პიესა, არა ერთხელ და ორჯელ წარმოდგენილი იტალიის თეატრების სცენაზედ. ხუთი-ექვსის წლის შემდეგ პუბლიცისტის კალამს მოჰკიდა ხელი და გამოსცა წიგნი, ფილარენციაში დაბეჭდილი 1885 წ.: „Studii dramatici“, შემდეგ წერილები შექსპირის შესახებ და, ბოლოს, თავისი ავტობიოგრაფია, ორ ნაწილად გამოცემული მილანში 1887 წ. შემდეგის წაკითხვის ხალისის მომგვრელ სათაურით: „Guarant anni di vita artistika“ („ორმოცი წელი არტისტის ცხოვრებისა“). ამ წიგნს ბევრი მეშტარი გამოეჩნდა, რამდენჯერმე გამოსცეს და ეხლაც ბევრი მკითხველი ჰყავს.

ერნესტო როსსი განსაკუთრებით შექსპირის გმირების წარმომადგენელად ითვლება, თუმცა-კი ამ როლების თამაშობა სულ უკანასკნელს დროს დაიწყო. იგი უკვე ორმოცის წლისა იყო, როცა პირველად გაბედა და ლისაბონს გამოვიდა როგორ როლში (1869 წ.). ოთხის წლის შემდეგ, რა-კი კარგად შეისწავლა შექსპირის თხზულებანი, იმის დანარჩენი როლებიც იტვირთა და დიდად მოსწონდათ კიდეც ამ როლებში არტისტი ავსტრიასა და გერმანიას. რამდენისამე ხნის შემდეგ როსსიმ გაბედა შექსპირის როლებში გამოსვლა ინგლისის საზოგადოების წინაშე. იგი წავიდა ლონდონში და „ოტელო“ და „ჰამლეტი“ წარმოადგინა. რაღა თქმა უნდა, შესანიშნავის როლების შესანიშნავი ამსრულებელი შესანიშნავადაც მიიღეს და დიდის ამბით დაუხვდნენ. მას მერე როსსი დამოგზაურობს ევროპის დიდ-სახელოვანი ადგილების დიდ-ქალაქებში თავისის დასითურთ და ყველგან წარმოდგენებსა ჰმართავს, განსაკუთრებით შექსპირის პიესებს. ამ წარმოდგენებიდგან დიდ-ძალს შემოსავალს გარ-

ფელეტონი

ერნესტო როსსი

რადგან დღე-დღეზედ მოველითა გამოჩენილის იტალიელს ტრაგიკოსს ერნესტო როსსის, რომლის პირველი წარმოდგენა 26 მაისისათვის არის დანიშნული, ამიტომ, მეტი არ იქნება, გავაცნოთ ჩენს მკითხველებს ეს კაცი, რამდენადაც-კი შეეძლებთ. ერნესტო როსსი დაიბადა ლიგორნოს მეოც-და-ათე წლის მიწურულში და ეხლა უკვე სამოც წელიწადს მიღწეულია. ერნესტოს მამა სოფდაგარი იყო და არაფრად ეპიტნავებოდა შეილის სიყვარული დრამატიულ ხელოვნებისა და იურიდიული სწავლა უნდოდა მიეღებინებინა. მაგრამ ყმაწვილი მაინც თავისას არ იშლიდა, მეცნიერების შესწავლაშიაც არ იღწუებდა დრამატიულს თხზულებებს და გატაცებით კითხულობდა.

ერთხელ, როცა ერნესტო თოთხმეტის წლისა შეიქმნა, ყმაწვილმა თავის ოთახში პაწია სცენა გაჰმართა და წარმოადგინა ფედერიჩის დრამა „დემონი“, მაგრამ მამამ გაუფო, გაუნადგურა სცენა, ხოლო დეკორაციები და ფარდა-კი ცეცხლს მისცა. ამასობაში მამამ პიზოს გაჰგზავნა თავისი შეილი, რომელიც იქაურ უნიეერსიტეტის იურიდიულს ფაკულტეტში უნდა შესულიყო და დაეწყო სწავლა, მაგრამ ყმაწვილი კაცი, უნიეერსიტეტში შესელის მაგიერ, უგრეოდ შეუერთდა ერთის აქეთ-იქით სოფლებში მოსიარულე დასის არტისტებს, სადაც ყოველ წარმოდგენაში მონაწილეობისათვის ჭაბუკს არტისტს ორ აბაზს აძლეედნენ.

ყმაწვილს კაცს ნიჭის ნიშან-წყალი პირველშეე დაეტყო და 1859 წ. მოჰყვა მაშინდელ გამოჩენილ იტალიელ არტისტის გუსტავ მადენის დასში, რომლისათვისაც მადენმა არტისტები, სხვათა შორის, გენუაში ამოირჩია. მადენმა ყურადღება მიაქცია ყმაწვილს კაცს, თავი დაუდო და თითქმის მთელს თვეეებს მიხერა-მოხერასა, დეკლამაციასა, გრიმის კეთებასა და სხ. ასწავლიდა. „ერნესტოს უშველებელი ნიჭი აქვსო, ამბობდა ეგ. ინანიშვილი. როგორც მძიმე სნეულ-ავადმყოფს საუკეთესო ჯანმაზ-ექიმის ნახვა გადაჰკრის გულს და სიამოდოსკენ გამოაბრუნებს, ისე დიდის იმედითა და სასოებით აგვესო გული ბ-ნ ინანიშვილის მოსვლამ. კახეთისა და საზოგადოდ ჩენის სამშობლოს სხვა და-სხვა მხრის ენენახები მეტად მოდებულია სხვა-და სხვა სენით, და, თუ დიდის ბეჯითობით და თავ-დაუზოგველობით არ შეუუდგენთ ენენახების წამლობის საქმეს, მთლად მოგვეცესობა ეს ერთად-ერთი ლუმპა არსებისა და ჩენს დღეკანდელს ათას გვარად გათახსირებას და სიღარიბეს მიემატება მეტად უკიდურესი და აუტანელი სიღატაკე, რომელიც პირქვე დასცემს ქვეყანას. რომ ეს ცალიერ სიტყვად არაფის ეგონოს, აეღოთ თუნდა მაგალითად კახეთი:

კახეთის მკეიდრი ყველაფერს აკდულობს და გაყიდეთ-კი არაფერს არა ჰყიდის, გარდა ღვინისა. გამოუვა ვაზს კვირტი თუ არა, ფასი მაშინვე დაედება ენენახს და პატრონიც ისე უყურებს, როგორც მის სახელობაზე ფოსტაში მოსულ ფულს, რომლის მისაღებად წუწყება ხელში უპირავს. აი სწორედ ამ კეალობაზედ ანგარიშობს ის თავის ხარჯს მოსაღლის იმედით, იცვავს, იხურავს, აქორწინებს, ჰმარხავს, უღლებს მტერსა და მოყვარეს.

აგერ ეს ორი წელიწადია, რაც ღვინის მოსავალი აღარ მოდის და წარსულის ორი-სამის წლის განმავლობაში-კი ნახევარად მაინც ახმა ვაზი მილდიუმ და სხვა-და-სხვა სატკივარმა.

„რა მისჯრდეს, მაშინ უნდა გონებანი გონიერსს“-ო.

ამბობს პოეტი და სწორედ ასეც მოიქცა წელს ენენახებს შესახებ ქართელ კახეთის თავად-აზნაურობა, რომელმაც ბანკის საზოგადო კრებაზე გადასადო მოგებიდგან ენენახების საწამლებლად ხუთასი თუმანი, თუმცა ეს ფულნი მარტო კახეთის ენენახებისათვისაც-კი ზღვაში დაცემული წვეთია, რადგანაც ვაზის მკურნალთა ერთი და ორი დასი ვერას გააწყობს ხალხის ურწმუნოებასთან.

კახეთში უთუოდ საჭიროა, რომ ყოველს სოფელში იყოს გამართული სამაგალითო წამლობა, რომ ხალხს, შეშინებულსა ათასის სხვა-და-სხვა გადასახადებით, დაეჯერო და დაარწმუნო, როგორც წამლობის სიკეთე, აგრეთვე ისიც, რომ იგი წამლობა არ არის მოგონილი ხალხის მოსატყუებლად და გასაკარცვევად და ბაეკებისა და „ნალოგების“ დასაკისრებლად. წარსულ 1889 წ., როდესაც ბ-ნი ინანიშვილი სიღნაღის მაზრაში ექიმობდა, სამაგალითოდ, ენენახებს, სხვათა-შორის სოფ. ბაკურციხეში ამოირჩია ერთის ლატაკის გლეხ-კაცის ბაღრატას ენენახი საწამლებლად. ეს ენენახი მდებარეობს სიღნაღ-თელავის დიდ შარაგზის პირზე, საცა მუდამ მრავალი ხალხის განუწყეტელი მიმოსვლაა. ჰპირთანვ გზის პირად იმიტომ ამოირჩია ენენახი პატიეცემულმა აგრონომმა, რათა ქვეყანას ენახა და დარწმუნებულიყო, რომ ვაზის წამლობა დიდად სასიკეთოა ენენახ-სათვის. მაგრამ წარმოიდგინეთ, რომ დიდი დაბრკოლება მიეცა ამ საქმეს. ბაღრატა ვერ დაათანხმეს, რომ მის ენენახისათვის მუქთად ეწამლათ, თუმცა ეს ენენახი მთლად გადაპენტილი იყო ნაცრითა და მილდიუთი. ბაღრატა იმალებოდა, ხან ენენახში, ხან სად და ხან სადა და ბაღრატას ცოლი კი ამ გვარ პასუხს აძლეედა ბ-ნ აგრონომს: „რა ექნა, შენი ჭირიმე, ასე მოგახსენათ ჩემმა ქმარმა, არც მათი წამლობა მინდა და ნურც გაიელიან ჩემს ენენახშიო“... ბოლოს საქმე მიდგა მამასახლისზედ, რომ ეპოენა როგორმე ბაგრატა და მიეყვანა აგრონომთან. ორის დღის განმავლობაში ასეც მოხდა: იპოვეს ბაგრატა და მოიყვანეს ბ-ნ ინანიშვილთან. ინანიშვილმა თავის ჩვეულებრივის ჩასაგონებელის კილოთი დაუწყო ბაგრატას ლაპარაკი, რომ ეგ სულ ტყუილია, თქვენ არც ხარჯს მოგიმატებენ და არც ბეგარასაო: — მხოლოდ ვაზია ავად, იმას თუ არ ეწამლა, ბაგრატა, ამ ორის წლის განმავლობაში სულ გადაგიხმებაო. აი ჩენ გამოგეაზავნენ აქ, რომ მოქმედ ეუწამლოთ ზოგიერთ ენენახებს და ეუჩვენოთ ყველას, როგორ შეელის წამალი ვაზს და ან როგორ უნდა წამლობა. ესეა, ჩემო ბაგრატ; შენი ენენახი-კი იმიტომ ამოვირჩიეთ, რომ იქ მრავალი ხალხის მიმოსელაა და ბევრს შეუძლია, ნახოს, რა კარგია ვაზისათვის წამლობა. იცოდე, თუ უწამლოდ დაავდებ, გადაგიხმება ვაზი და, თუ უწამლებ, ბევრი ღვინო მოგიკეთა და ეგრე ფეზშიშველი და დაფლეთილ ახალუხის ამარა აღარ იყვი. წამალი ჩენი იქნება, ბაგრატ, მუშა ჩენი იქნება; შენ მხოლოდ ენენახი გაგვიფურჩქნე და გაგვიწმინდე. აბა, ჩემო ძმაო, კარზე ბედი მოგდგომია და შენ-კი გარედ აგდებო და სხვა. ბაგრატა კიდევ დიდს უარზე დადგა. შემდეგ, რის ყოფით და ამბით დათანხმეს, რომ მუქთად ეწამლათ მისი ენენახისათვის და ისიც მხოლოდ იმ ნაწილისათვის, საცა ლობიო არ ეთესა.

როცა წამლობა დაიწყეს, მაშინაც ბევრს ეშუდარა ბაგრატას ბ-ნი ინანიშვილი, აეთოხნა ლობიო, მაგრამ არაფრის გულისათვის არ დათანხმდა ბაგრატა ლობიოს მოსპობას: „ლობიო მთელ ქვეყანას მირჩენია, ისე

ლურჯად ღაღანებს შიგა და იმას როგორ აესპრინო—ამბობდა ბაგრატა: იქით უწამლეთ, ბატონო, აქეთ, ლობიოიანში არ უნდა წამლობა, ისედაც ძლიერ ასხია ეაზს. ნახეეარიც რომ შერჩეს, ისიც მეყოფაო.

ლობიოს ფულს მოგცემთ, ბაგრატ, ოღონდაც ჯოოხნე, კიდეე სცადა თავისი—ბ-ნმა ინანიშვილმა, ბაგრატამ ბაგრატამ გადაკრითოთ სთქვა: რომ მამკლათ, მაინც არ შეიძლება ლობიოს აჭრაო.

ბაგრატა წამლობაში სრულებითაც არ ეხმარებოდა, და არა თუ არა სწმენდდა თავის ეენახს, როგორც საჭიროა იყო, არამედ წამლის გასახსნელი წყალიც-კი არ მიჭონდა ხშირად და დიდად პატივცემული ბ-ნინო ანდრონიკაშვილისა უგზავნდა თავის ხარ-ურმითა და ბოჭკებით წყალსა, არა მარტო ბაგრატას ეენახში, ბეერგან სხვაგანაც, რათა დასი არ მომცდარიყო ამ ქეეყნის სასარგებლო საქმეს.

მე, თქვენს უმორჩილესს მონა-მოსამსახურეს, კელაე მჭონდა შემთხვეევა მარიამობის თვეის გასულს დამეთვალიერებინა ბაკურციხის ნაწამალი ეენახები და სხვათა შორის მიეედით ბაგრატას ეენაბშიაც. ბაგრატა შინ დაგვიხვედა და ერთი ეოლაცა ჩასუქებული ეაჯარიც გამოეიდა „წათლი-მამის“ ქოხიდგან. დაეიარეთ ბაგრატას ეენახი, საცა ნაწამალი იყო, და გულს გადაგეყარა წამლობის სიკეთემ. ეაზი ლურჯად ღაღანებდა, დამწიფებულის სრულის და ღიღროეანის მტეენებით დარიხული იყო ეენახი. არა თუ მტეანს ეერ შეხედეთ და გფუქებულს, არამედ მტეანში ერთ მარცელსაც ეერ იპოვნიდით წამხდარს. იქიდგანა გადაეეკით ბაგრატას ლობიოიან ეენახში, რომელსაც ფოთლები მთლად დაჭეეთლებოდა და გახმობოდა, მარცელები დასცვენოდა მტეენებს და დანარჩერი დამსკდარიყო და ისე იყო შემხმარი, თითქოს ცეცხლს გადაეეკლია ზედ და შეეთუთქავსო.

— აბა, ჩემო ბაგრატ! რასა ჰგავს ეხლა ეს შენი ლობიოიანი მთლად გაფუქებული ეაზი, რომ არ მაწამლებინე? უთხრა ბ-ნმა ინანიშვილმა. ახლა ხომ ამბშიაც ისეთი მშვენიერი და სალი ყურძენი გეეენებოდა, როგორც ნაწამლში გაქეს?!

— გამიწყრა ღმერთი, ბატონო! და გავბრიყედი—მე რეგეენი—მაგრამ თქვენ როგორ მოგეიღეთ, თქვენი ჭირიმე, რომ არ დამიჭერეთ, ხეზე არ მიმაკარით და ისე არა მცემეთ; ასეთ სიბრიყეეს რო ჩაედიოდი?

— ადამიანებს-კი არა, ჩემო ბაგრატ, პირუტყეებსაც არ უნდა სცემოს კაცმა და მე მაინც „კემი“ ოსტატი არა ვარ!.. რჩეეთ-კი ბეერი გირჩეე და არ დაიჯერე, გახსოეს შენ რომ ეენახში და სიმიდეაში გეემალებოდი, როცა საწამლებლად მოეიდოდით?!

— როგორ არა, შენი ჭირიმე, მახსოეს მე ბედშაესა, მე შაედღიანსა, მაგრამ ახლა რაღა უშეელო?

— ახლა ის უშეელე, რომ ყველა შენს ნაცნობს უთხრა, მერმის უთუოდ ყველამ უწამლოს ეენახებს, თორემ ასე გადაგიხმებთ, როგორც შენი ძვირფასი ლობიოიანი ეაზებია აშუშული.

— მაკაზე რაღა ლაპარაკი მინდა, თუ მიეაღწიე მომავალ წელიწადს, რაღა დამაკეეს? ამ მამა-სისხლს ეალს რომ კიდეე მამა-სისხლი ეალი მიეშატო, მაინც როგორ დაეტოეებ უწამლოდ?!

— როგორ თუ „მამა სისხლს ეალს?“ გმართებს ეისიმე?

— როგორ არა, შენი ჭირიმე, ი ჩემი ნათლია ეაჭრისა, მად რომ გაბლაესთ, ისისი მმართებს!

— დიდი ხანია?

— ეს ოთხი წელიწადი გახლაესთ.

— რამდენი გმართებს?

— რა ეიცი, შენი ჭირიმე მოგახსენებენ, ო�da ხუთ თუმნამდინ იქნებაო.

— უჰ! რად გინდოდა, ბაგრატ, მაგდენი ფული?

— განა მაგდენი აეიღე, შენი ჭირიმე, სულ ხუთი თუმანი დამჭირდა. ერთი შეიდიოდე სპანე ღეინო დაეწურე. ორ სპანენმდინ (64 ჩაფი) კი მიეეცი, მაგრამ კიდეე გუუნგარიშნია: „აქამდინ რატომ არ გამისტუმრეო“, და ოcda-ხუთ თუმნამდინ შეუყეენებია.

ამ დროს მოგვიახლოეედა ის ეაჯარიც. გამარჯობის შემდეგ უთხრა ბ-ნ ინანიშვილს:

— კნიაზჯან! ეს რად დაგიგდიათ ისე, რატომ სულ არ უწამლეთ ამ ეენახს?!

— რომ მგონებოდა, ამ ეენახში ბაგრატასი მარტოკა სახელია და, რაც მოეა, შენ უნდა გაზიდო, რასაც ეუშალე, უნდა სიმართლე გითხრა, იმასაკ არ ეუწამლებდი.

— ეა! განა ისე მომაქეს! ნატარიუსის კანტრახტი მაქეს. სპანეში ათი თუმანი დაუწერია, თუ ღეინოს დარზე არ ჩამაბარებდა. ეხლა იმდენი ფული მერგება ამისაგან, რომ რაც მოსაეალი მოუეა, სარგებელში კი ამოდგება?!

მერე მე მიეუბარუნდი ეაჯარს და ეკითხე:

— შე კარგო კაცო! შენ ხომ იმიდენა ფული გეკუთვნის ეხლა ბაგრატასაგან, რომ, როგორც შენ ამბობ, დედა-ბუდიანად ეერ აგიდგება თავნადი და სარგებლად?

— მართალია.

— აბა ეხლა ეს მითხარი, გეთაყეა, შენ სულ რა მიგიეია მაგოდენა ღეინოში და მაგოდენა ეალში ბაგრატასათან?

— ეგ რაც მიმიეია, ჭკუის საქმეა, ეჯარობა.

— კაცო! სულ ხუთი თუმანი არ მიგიეია. ორი სპანე ღეინო წაგიღია, უკანასკნელი ოcda თუმნად ხომ ღირს კიდეე მაგოდენა ღეინო და ოcda-ხუთ თუმნამდინ ფულს ადებ,—ღმერთი ადარ არის?—მერე, იმასაც ნთელ-მირონს?!!

— ეაიმე! ეაიმე! რატო ეგრე ლაპარაკობთ? მაშ ჩემ ცოლ-შვილს რჩენა არ უნდა?.. და მოჰყეა ამისთანა წილადობილას. ჩვენ მოგეშორდით საცოდაეს ბაგრატას და გაეეშურეთ სხვა ეენახების დასათეალიერებლად, რომ ნაწამლ ეენახების სიკეთეს მაინც გაეენელებინა ჩვენთეის ასეთი უსია მოეწენა.

ამისთანა გარემობა, როგორც აარის ზემოაწერილი ბაგრატას ამბაეი, ბ-ნ. ინანიშვილს წელსაც გადაეღობა წინა.

სამწუხაროა ის არის, რომ ჯერ ხალხს არ არა სჯერა წამლობის სიკეთე. ბეერი მეცადინეობა სჭირდება ბ-ნს ინანიშვილს, რომ უმეტესი ნაწილი მემამულეთა დაი თანხმოს ეენახების წამლობაზე და სწორედ ასეც შეუდგა საქმეს.

თელავში მისელისათანავე, მაისის პირველს რიკეებში გაემგზაერა სოფ. ალაზანს, ბ-ნ ანანია ერნესტო როსსიო, იკითხავთ, ისითი, რომ დიდ ნიეთან დიდი ცოდნაცა აქეს იმ ხელოვნებისა, რომელსაც ყმაწვილობიდგანე თავ-დადებულად ადგია. საცა, ნიეს მხარ-და-მხარ არ დასდგეს ცოდნა, უნარს გაწერთნილება, გაეეგბა არ უდგას დიდა ბოძად, იქ ნიეცკი დიდხანს ეერ იხეირებს, საეცხლთ ეერ გაიფურჩნება და სრულს სიტყერეს ეერ გამოიჩენს. საზოგადოდ ყველა ნიეიერს არტისტს და კერძოდ ქართულის სცენისას ის ნაკლი აქეთ, რომ დაუდეეარნი არიან, სათამაშოს, წარმოსადგენს ღრმად არ უფიქრდებიან, ყოველ მხრივ არ შეისწაელიან და ყოველს წელიწადს არ შეიგენენ ხოლმე. ის ხომ ხშირი ამბაეია, ჩეენში მაინც, რომ რომელსამე კაცს ან დედაკაცს სცენის მოლეაწედ, არტისტად მიაჩნია თავი, მაგრამ დრამატიული ხელოვნება არ შეუსწაელია და არც დრამატიული ლიტერატურა გადაუკითხაეს ყურადღებითა და გულდადებით.

ნიკი, ცოდნით შალაშინ-გაუსმელი, გაუბრწყინვებელ - გაუბეწინკებელი, როგორც ნამსა და მზის სხივს მოკლებული ყვავილი, სჭკნდება, იფურცლება, ერთ-ფეროვნდება და ქუცმაცდება. კიდეც ამბობენ აარის, რომ ბეერი ნიეიერი არტისტი ხხოლოდ ერთს ნიეიერი არტისტი ხხოლოდ ერთს რომელსამე როლში გამოიჩენს ხოლმე მთელს თავისს უნარს, მთელს თავისს ხალლს, დანარჩენს როლებს კი ისეე �მისებურადეე თამაშობს, იმის ნასახი ატყეა. ერთს ჩეენს არტისტ-ქალს, უნარს არ მოკლებულს, დრამაში, სადაც შეილი უკედება და ტირილი სჭირდება, ისე გაიტაცებდა ხოლმე როლი, რომ ნამდეილად წამოცრემლიანდებოდა, წამოჭყრიდა კურტალებს და თავის როლის გათამაეებისას და კულისებში გასელის ასაკი დიდხანს ეერ იმშეიდებდა აჩქროლებულს გულს. გაიარა კარგა ხანმა, რამდენჯერმე მოუხდა ამ ქალს იმ პიესაში იმაეე როლის წარმოდგენა, თავის სათამაშოს თეალი და გული მიაჩეა და ბოლოს თუმცა ბეერსაც სცდილობდა, მაგრამ ცრემლ-კი ეეღარ წამოიდენდა ხოლმე და როლი მეტად უხამსად გამოსდიოდა.

ორ გვარია პირველ - ხარისხოვანი კურდღელაურში საწამლებელ ეენახების ამოსარჩეეად. ამოირჩია სხვათა შორის ერთი ეენახი, რომელიც შარა-გზის პირად მდებარეობს. ეს ეენახი ეკუთვნოდა ქერიე-ობლებ. ბ-ნი ინანიშვილი სიხარულით გაემგზაერა მათის ოჯახისაკენ, შესატყობად, მათ ხელში იყო თუ არა ეენახი და მისცემდნენ თუ არა წამლობის ნებას. ქერიე გ. ბეერის შეგებნების შემდეგ დათანხმდა, მაგრამ „შიგ ლობიო მიდგას, ეერ აესპრინო“.

— რამდენი კოდი გამოეა თქვენს ეენახის ლობიოს, რომ კარგი მოსავალი იყოს? ჭკეთხა ინანიშვილმა ქერიეს გ—ს.

— რომ კარგი მოსაეალი გახლდეთ, ბატონო, ორ კოდს აღარა დაეკლდება რაო, უპასუხა ქერიემა

— კარგი. ახლა ეს მიბძანეთ—რა ღირს კოდი ლობიო, კარგ ფასად რომ გაიყიდოს?

— ლობიო ძალიან ძვირი არ გახლაეთ—კოდი ორ მანეთს, რომ გასჭირდეს, სამ მანეთს ზეეით არ წაეიღებ.

ძალიან კარგი! თქვენ ბრძანებთ, ორი კოდი ლობიო მოეა ჩემ ეენახშიო და ორი კოდი ექეს მანეთს ზეეით მაინც აღარ წაეეთ; მე ახლაეე მოგარომეეთ იმ ორის კოდის ფასს. ექეს მანეთს, მხოლოდ კარზე მომდგარ ბედს ნუ გაეპრუნებთ, აჩეჭეთ თქვენს ეენახში ლობიო და გეაწამლებინეთ—თანახმა ხართ?

— ძალიან კარი, ბატონო, თანახმა ვარ.

მეორე დღეს, როდესაც საწამლებლად მიეიდა დასი ეენახში, ლობიოც აუჭრელი დახედათ და ადარც დედაკაცმა შეუშეა საწამლებლად „არ მინდა! არ მინდა! არ მინდა! წადით ჩემი ეენახიდგანა“-ო, ჰყეიროდა აღშფოთებული ქერიე გ.

— დედაკაცო, რა მოგიეიდა—უთხრა ბ-ნ ინანიშვილმა—რამ შეგშალა, გუშინ არ იყო, რო დამთანხმდი ეენახის წამლობაზე? დღეს რა მოგიეიდა—ან ეინ რა გითხრა, დედაშენ-ლობას?

— ეინც რა მითხრა, მითხრა! არ მინდა, თქვენი ჭირიმე, თქვენი წამლობა, არ მინდა! რაღა ყველანი ქერიე-ოხრებს დაიბრიყეებთ ხოლმე. ეი მანდარა პოლიზანთ ზეარია, სოლრუანთი (თელაეელი მოეაქრენი) და არტისტი. ერთი ის, რომელიც მხოლოდ ზეგარდმო შთანერგილის ნიჭის წყალობით თამაშობს, როლი გაიტაცებს ხოლმე, დაეიწყდება თავისი თეიცა და ის საზოგადოებაც, რომელიც გფიცაცებთ ადეერეს თეალყურს, გონებიდგან გადეეარდება, რომ სასცენო ტანისამოსი აცეია, სახე სხეა გეარადა აქეს გაკეთებული, სცენაზეა გამოსული საზოგადოების გასართობად და ადრე მოფიქრებულს გეგმაზედ უნდა იაროს, ილაპარაკოს და ხელები იქნოს. ამ დროს იგი იმ ადამიანის სულს იდგამს და ხარკს ისხამს, რომლის წარმოდგენაკა აქეს მინდობილი, და მართლაც ადტაცებაში მოჰყეს თავისის ხელოვნებით საზოგადოება. ამისთანა არტისტის თამაშობის ეე კარგიანობა, სამწუხაროდ, გუნებაზეა დამოკიდებული: თუ გუნებაზეა შეჰხედა, ხომ გაკეთებს საქმეს და საუცხოოდ წარმოადგენს წარმოსადგენს, თუ არადა, ხშირად სულ ერთიანად წაახდენს და გადეუბეკრებს ხოლმე როლს.

მეორე გვარი პირველ ხარისხოვანი არტისტიც ნიჭიერია, მაგრამ აქ ნიჭს იმათ უწამლეთ—თუ გაწამლებინებენო და ხეეანო. აი ამ პასუხით გამოტრიალდა უკან ჩეენ სასიკეთოდ მოსული დასი.

ზემო აწერილი ქერიეი გ. და გლეხი „ბაგრატ“ ერთი და ორი არ აარის ჩეენს კახეთში—იგინი დიდს უმრაველესობას შეადგენენ ორიეე წოდებისას და ამ „ურწმუნო თომების“ დასარწმუნებლად, აუცილებლად საჭიროა.

ა) რაც შეიძლება მალე მომზადდნენ ის ექვსი კაცი, რომელნიც ბანკის მინდობილობით უნდა მოამზადოს ბ-ნმა ინანიშვილმა და გაიგზავნონ სხეა დასხეა მხარეს საწამლებლად.

ბ) ცხოველი ქადაგება სამღვდელოებისა ეაზის წამლობის სიკეთის შესახებ (კარგი იქნება რომ სამღვდელობას დაურიგდებოდეს თითო წიგნაკი ეაზის წამლობისა).

გ) თითოეულს სოფლის საზოგადოების ყრილობაზე, მაზრის ადმინისტრაციისაგან გამოცხადდეს—სად და რა ფასად იყიდება ეაზის წამალი, ვისგან და როგორ შეიძლება წამლობის ცოდნის შეძენა.

დ) ყოველ სოფელში ეაზის სამაგალითო წამლობის გამართეა, რათა თავის თეალით იხილოს ყველამ, რა დიდი სიკეთე მოაქეს ეენახისათეის წამლობას. მხოლოდ ეს საშუალებანი ალაგმაეს უშეერ უმეტრებას და ჩქარის ნაბიჯით გაატარებს ხალხში ქეეყნისათეის ისისთანა დიდად სასარგებლო საქმეს, როგორიც აარის ეაზის წამლობა.

მეოცალეური

ახალი ამბავი

*„ᲒᲣᲨᲘᲜ-ᲬᲘᲜ, ამ თვეეს 22, მოხდა წლიური კრება პრუტყეეთა მეარეელ საზოგადოების წეერთა. კრებამ დაადგინა, ბაქოში გამართონ ამ საზოგადოებას განყოფილება, აუწყონ ეს გარემობა ბაქოს გუბერნატორს და სთხოეონ, შემწეობა გაუწიოს ამ განყოფილებას. საზოგადოების წლიურის ანგარიშის დასაბეჭდად კრებამ ათი თუმანი გადასდო. კრებამეე დაადგინა, საზოგადოების მმართეელობამ სთხოეოს ბ-ნ ტფილისის გუბერნატორის შეა მდეომლობით შინაგან საქრძნობის საზომად და საწყაო იარაღად (ოდნა უპარია ხელთ, ამ იარაღთ სზომავ და სჭრის, სწე

ლობს, არკეეეს ყოველს როლს, ყოველს წარმოსადგენს ტიპს და ისე ჰქმნის სრულს სახეს. შეიძლება იგი გუნებაზედ არ შეხედეს რომელსამე როლს წარმოდგენის დროს, მაგრამ არ წაახდენს-კი სათამაშოს, რადგან ყოველ წაბიჯის გადადგმა ადრეეე აქეს გამოწონილი და ამ გეგმაზედ ჰმოქმედობს. ამისთანა არტისტი ეიდრე მწერლის მიერ დახატულს ტიპს გულ-მეც�da არ გამოეშვნავს, იმის ზნე-ხასიათს არ შეიგენეს და იმის ცხოვრებას ხუთის თითიეით არ გაითვალისწინებს, მანამდე არც იკსრეს იმის წარმოდგენას და არ გამოეა საზოგადოების წინაშე. ამ გვარმა არტისტმა შეიძლება მწერლის ნაკლულეანებაც-კი ეაცილოს პიესას, ავტორის მიერ დაკლებული რომელიმე თვისება თითონ შეუესოს როლს და ამით უფრო სრული ჰყოს, უფრო აზრიანი გაჰხადოს.

როსსიც სწორედ ამ ჯგუფს ეკუთვნის არტისტებისას და კიდეც ამი-

და, უკეე მოპოვებული შეძლებაც ნებას აძლეეს, რომ ლუკმა-პურის მოსაპოვებლად რომელსამე დირეექციას თეატრისას არ შეეკრას პირობით და ყოველთვის ერთს რომელსამე ქალაქში ყოფნას არ იქმნას იძულებული.

ზოგიერთნი ამბობენ, რომ როსსი ეხლა უკეე სამოცის წლისაა და ისე ცხოველად, ისეთის საესებით ეეღარ შეიძლებს სცენაზედ თამაშობას, როგორც ადრე შეეძლოო. ეს აზრი მაგდენად სამართლიანად არ ჩაითვლება, რადგან არტისტებს დაბერების, დაუძლურების დრო უფრო გეიან უდგებთ, ეიდრე სხეა მამაკეცდეი. მაგალითებრ, როცა გამოჩენილმა არტისტმა გარრიკმა სცენას თავი დაანება, სამოცს წელიწადს უკეე გადაცილებული იყო; დეეაზეს, უკეე სამოცდა-თერთმეტის წლის დედაბერს, ადტაცებაში მოჰყოდა საზოგადოება თავისის კისკასის თამაშობით და ძალიანაც ამხიარულებდა; ინგლისელი არტისტი მეკლინი უკეე ას ერთის წლისა იყო, უკანასკნელად რომ გამოეიდა სცენაზედ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ქმეთა მინისტრს დამტკიცება საზოგადოების მენდლისა, ოქრასი ანუ ეერცხლისა, რომლითაც წესდების ძალით საზოგადოებას დაჯილდოების უფლება აქვს წვერთა და არა-წვერთაცა. შემდეგ მდივანმა ამ საზოგადოებისამ წაიკითხა წლიური ანგარიში საზოგადოების 13 წლის არსებობისა. ამ ანგარიშის ბოლოს შემდეგი შესანიშნაი ცნობებია მოკლეული იმის შესახებ, თუ რამდენი ამ გვარი საზოგადოება არსებობს მთელს ქვეყნიერობაზე. ამ ცნობებიდგან სჩანს, რომ სულ 373 საზოგადოებაა, მრავალ განყოფილებათა გარდა. ევროპაში ამ გვარი საზოგადოება წარსულს წელს ყოფილა 278, ამერიკაში 75, აზიაში 7, აფრიკაში 6 და ავსტრალიაში 7.

*** გუშინ-წინ ამ თთვის 22, საღამოზე, ჩამოვიდა ტფილისს ტფილისის სამოსამართლოს პალატის თავმჯდომარე სერგეი სერგეის ძე გონჩაროვი.

*** სომხების დრამატიული საზოგადოება დიდის გულ-მოდგინეობით მოეკიდა უკვე იმის განხილვას, რომ მოახერხოს და მომავალ სეზონისათვის ტფილისში კელავ სამუდამო სომხური დასი იყოლიოს. როგორც შეიტყეთ, საზოგადოებას განზრახავა აქვს რამდენიმე არტისტი თვით სტამბოლიდგან დაიბაროს მომავალ დასის საქმეზედ მოსალაპარაკებლად. ამ საზოგადოებას კრება ჰქონდა დანიშნული 20 მაისისათვის, მაგრამ წვერთა მოუსელელობის გამო ორის კვირით გადასდო. საინტერესოა, ჩვენი დრამატიული საზოგადოება რაღაც აპირობს მომავალ სეზონისათვის?!.

*** სოფ. კვლდითი: დღეს, 21 მაისს, პირველად შევამჩნიეთ ეაზებზე მიღდიეს ნიშნები, ამისათვის პირველი წამლობა ვისაც ჯერ არ გაუთავებია, დასაგვიანებელი აღარ არის. რაც უფრო წამლობის დრო ახლოდება, ვერმორელის აპარატის მყოველთა რიცხესაც ემატება, მაგრამ, სამწუხაროდ, როგორც კავკასიის საფთიაქო საქონლის ეაპრობის ამბანაგობა გეატყობინებს ტფილისიდგან, აპარატები სულ გაყიდულა და ახლად გამოწერილი-კი ამ თთვის

ტომ იმისი ნახვა და იმისის თამაშობით დატკბობა ყველა სცენის მოყვარულისათვის საინტერესო უნდა იყოს, თუნდა არც-კი ესმოდეს იტალიური ენა, ნამეტნავად შექსპირის პიესებში. ეს პიესები იმდენად იცის ყოველმა ეოტად თუ ბევრად განათლებულმა ადამა, რომ ენის უცოდნელადაც ადვილად შეიგნებს მშვენიერებას ამ შესანიშნაეის არტისტის ხელოვნებისა. კარგია, რაღა თქმა უნდა, ესმოდეს ადამიანს იტალიური ენა და არტისტის კილოს მიმოქცევასაც-კი ადვილოს ყური, მაგრამ უამისოდაც ფრიად საყურადღებოა, რომელს სცენას რა-გორ გაატარებს როსსი.

ზოგიერთის არტისტს ეიცნობთ ჩვენში, რომელიც ერთბაშად, სრულიად მოუმზადებლად გამოდის სცენაზედ. გადაუწერენ ხოლმე როლს, ორჯელ-სამჯერ აჩქარებით გადაკითხავს და ზერე-ქვერედ გადაავლებს თვალს, რეპეტიციებზედ სულ არ დადის, პიესა თავიდგან ბოლომდე არ წაუკითხავს და წარმოდგენის ღამეს გამოცხადდება ხოლმე თეატრში. ამ დროსაც, რაღა თქმა უნდა, როლის რეეფული

დამლეგამდე არ იქნება. თუნდა ამ თთვის დამლეგამდე აპარატის მიუღებლობა დაგვიანებულია, მაგრამ მაინც არა უჭირს-რა, თუ კავკასიის საფთიაქო საქონლის ეაპრობის ამხანაგობა არ დაგვიანებს და მიღებისათანავე დაჰბაზინის დაკეეთილს აპარატებს.

*** ქართლი: ჩვენში, ბრეთსა, დირბსა, რუსეთში და იმის ახლო-მახლო, როგორც ეტყობა, თუ შემდეგში დარმა არ გეიღალტა, საშუალო მოსავალი იქმნება პურისა: ჯეჯილები საინედო პირი უჩანს და ქარმაც ეერა დააკლო-რა შესამჩნეეად. ქერებს კარგი პირი არ უჩანდა. რუსეთში ეენახებიც არა გეპირდება მოსავალს. აქ კარგა ხანია მძვინეარეს საქონლის ავადმყოფობა—თურქული. პირუტყეი ეერც დადის და ეერცა სძლიეს. ქარელშიაც საქონლის ჭირია, რომელმაც დიდი ზარალი მისცა იქაურებს: ქარელის მიდამოზე მრავალი დახოცილი საქონელი ჭყრია. ზოგმა ციცაშეილმა მთაში გახიზნა საქონელი, მაგრამ იქ უფრო მუსრი გაეელო.

თურქულსა და ჭირზე ორიეე სოფლის საზოგადოებისაგან მოხსენდა, დიდი ხანია, ეისაც ჯერ არს, მაგრამ ადმინისტრაცია ჯერ კიდეე ივვიანებს და უყურადღებოდ სტოვეებს ამ უბედურებას.

ოქადამეგ: სოფელ ზემო-ხეედურეთში ეს, თუ ხუთი არა, ოთხი წელია, რაც იკრიბება სასკოლო ფული და სკოლა-კი დღემდე არ არსებობს. ეხლა განუზრახავს თავ. ილია ამილიბერ შეილს—ციციშეილს, ითაოს და ენკენისთვეს დაარსოს სკოლა. ამიტომ ორი დღიური მიწა უკვე გადახდა სასკოლოდ. ეს მიწა ძალიან მოხერხებულ ალაგას არის და იქეე მ შვენიერი ბაღიც გაშენდება.

*** სოფ. ხუმლაგა: (კავკაეის მაზრა), სოფ. ხუმელაგაში, ილასა ქუთეეი გათქმულია ქურდობით, დიდსა და პატარას თითქმის კანკალი მოსდით იმის შიშით და ამბობენ, რომ აი დღეს დაეჩრებით მისგნით საქონლისგან ხელ-ცალიერი და ან ხვალაო. ეს ეაპატონი თეიისის ძმით გაბათათით რამდენჯერმე წარუდგენია სოფელს

თვალ-წინ უდეეს და სცდილობს თავისი სათქმელი კარგად დაიხსომოს, თითქოს სცენაზე გამოსელას მზოლოდ როლის თუთიყუშისებური გაზეპირება უნდა და სხვა არაფერიო. ხ მირად იმდენად მოუმზადებელია ასეთი არტისტი, რომ ამხანაგებს ეკითხება ეარმოდგენის ღამეს, ეინ უნდა წარმოეადგინო, რა ადამიანი უნდა ეიყო, მოხუცი, თუ ახალგაზდაო, და სხ. რაღა თქმა უნდა, რომ ასეთი წარმომადგენელი ხელოვნებისა თეით ხელოვნებას ამცირებს და იგი უფრო ნაუზმამეს თავისის წარმოდგენით საზოგადოებას ესტეტიურს გემოვნებას, ეიღრე დაუტკბობს და დაუშაკრებს, თუმცა ნიუსაც-კი არ იყოს მოკლებული.

ყოველს საქმეს ამ თაეითვე შრომა უნდა, მეცადინეობა, ხელისა და ჭკუის გაძერა და ჯაფა. ეინც ზემოხსენებულს არტისტსავით მარტო თავის უნარზე არის დანდობილი, გულ-აცრუებით და მოშვებით ეკიდება საქმეს, ცოდნას არ ძღენს და როლის შესწავლას დროს არ ახმარებს, ის მხოლოდ იმას მოიმეკის ჯილდოდ, რომ საზოგა-

საერთო დადგენილის განაჩენით მაზრის უფროსის წინაშე დიდის თხოვნით, რომ დაგვისენით ამ თანგანო, მაგრამ აქამდე არასა სჭრიდა ეს თხოეა. . ნათქვამია, „ყოველთეის კოკა წყალს არ მიიტანს, ერთხელაც იქნება გზაზედ გატყდებაო.“, და აი სწორედ ის მოუედა ილასა ქუთეესაც. წარსულს კვირაში რაღაცაზედ თავისებურად დაეწყო ჩხუბი და ჩაგერა ხუმელაგაშიეე მცხოვრებს, ცხრამეტის წლის ყმაწეილ ბიჭს გადაგბედოვეს. გადაგბედოვემა იმრო ხანჯალი, წაატაკა ილასს მარცხენა მკლავში, მკლავი გაჰფლითა და ხანჯალმა ერთ გოჯამდის უჩინ მუცელშიაც. დაჭრილის მორჩენა საეჭვოა.

*** იქ დამეგ: წინა დღეებში ხუმელაგის მინდორში დაეცენენ ქურდები ღამის მეხრეებს და უნდოდათ საქონლის წართმეეა; მეხრეები მაგრად დაუხვდნენ და არა დაანებეს რა. ამ დროს ქურდებმა გამოისროლეს თოფი, მიხვდა ტყეია ერთს მეხრეს წვეიში და მიამტერია ს. ბრაგლოს მარცხენა წვეიი. სისხლი ბევრი სდენია და, გადარჩება თუ არა საბრალო, ღმერთმან უწყის.

*** სოფ. ბესლანი (კავკაეის მაზრა): ამ სოფელში ერთმა ძმის წულმა თავისი ბიძა მოჰკლა. საქმე ასე იყო: რამდენისამე დღის წინად ორ ძმას ერთმანეთში ჩხუბი მოსელოდათ და ერთს მეორე დაეჩაგრა. ამიტომ დანაგრულის შეილს გულში ჯავრად ჩაეტანა ეს თავისის მამის შეურაცხება და წინა კეირაში, როდესაც მისს ბიძას ბაღში არხეინად სძინებოდა, ესროლა ბერდანკა მძინარესთვის და იქეე მოეკლა.

*** ხუთშაბათს, 24 მაისს, საღამოთი, კავკასიის სამკურნალო საზოგადოების სადგომში დანიშნულია საგანგებო კრება საბაქტეოროლოგიო კომისიისა ექიმის ლუნკევიჩის თავმჯდომარეობით. ამ კრებაზედ ზემოხსენებულის კომისიის წევრთ თავისი აზრი უნდა წარმოსთქვან მათ მიერ გამოკეთებულ ავეალის და მტკერის წყლის შესახებ.

*** გაზ. «ახ. მიმოხ.»-ის სიტყვით, ქუთაისის სახელმწიფო საადგილ-მამულო დადებულებისაც მოაძულებს თავს და გაცილებითაც ჩამოურჩება უკან იმ ამხანაგს, რომელიც ცოდნის მოპოვებასა სცდილობს და ამიარიდით აღტეტეილი დიდს დროს ანდომებს როლის შესწავლასა და შეეგებას, თუნდა სრულიად უნიკო იყოს და ოიტოსოდენეიც არა ჰქონდეს დაბადებიდგანვე დაყოლილი ეს მადლი.

ის-კი არა კმარა მარტო, რომ არტისტმა თავისი როლი გაიზეპიროს და სხაპა-სხეპით სათქმელი გაიხადოს. ჯერ მთელი პიესა უნდა წაიკითხოს, გამოარკეიოს ეინაობა, ფლოვანება, ხნე ხასიათი და იმ გმირის ცხოვრება, რომლის წარმოდგენასაც არის მოწოდებული, და შემდეგ ისე მოჰკიდოს ხელი როლის შესწავლას. როსსი ამბობს, რომ „ჩემი როლი განცალკეეებით არას დროს მისწაელია, ყოველთვის მთელს პიესას ეწაელობდი, ეკითხულობდი რამდენჯერმე, ეუფიქრდებოდი, ეუკეირდებოდი და იმ დრომდე ეუნდებოდი იმის გამოკეევას, ეიღრე აშკარად არ დადგებოდა თვალ-წინ, როგორ უნდა ე�eლ ორს, და ყურში არ ჩამესმოდა, როგორის კილოლო ბანკის სასატაო დეპუტატებად ამოიურჩეეთათ ჩვენი პოეტი აკაკი წეერეთელი (ერთ ხმად) და სამსახურს გარეშე მყოფი პოდპოლკოვნიკი დ. ი. ჩეიეე (იმის უმაღლეს ობით). ამასთანავე საგანგებო კრებამ თავად-აზნაურებისამ დაადგინა, უსაზღერო მადლობა გამოუცხადოს ხელმწიფე იმპერატორს ამ ახალის წყალობისათვის.

*** იმავე გაზეთს აუწყებენ პეტერბურგიდგან, რომ მინისტრთა კომიტეტმა დაამტკიცა წესდება „ტყიბულის ქვა-ნახშირის საზოგადოებისა“, რომელიც განსეენებულის ს. ი. შაბუროვის მემკეიდრეებმა დაარსესო.

*** მაისის 22, ბოლიციის მეშვიდე ნაწილში, ლაზარევის ეუნაზე, ტფილისის მაზრის სოფ. მალბაზოვის მცხოვრებელმა ვასილი იოანეს ძემ ტრეგლაზოვმა დატეკრეთელ ფეურეუს ქვაზე მოიტანა ტფილისის მცხოვრებელი სოტენე მოსესოვ ბაბიეევის ხუთის წლის ქალი შეილი და სასეკვალიდგან მოშავა. გარდაცვალებელის გვამი შემოწეეს და ეშიგ-ლეებს გადასცეს. დანაშაეე შეიპყრეს და პასუხის-გებაში ეიხეეს.

*** ამავე დღეს ტფილისის მცხოვრებელმა გრიგოლ არაგადის ძემ გოლოშეანცმა, რომელიც გონჩაროვის ქეეზეე, ეენწყაროშეილის სასლში, გამოიცხადა, რომ მაისის 20, ღამის ორს საათზე, ლია ფანჯრიდგან მოპარეს სხვა-და-სხვა ტანსაცმელი, რომელშიაც 52 მანეთი ფულიც იყოო. სულ ამ ფულიანად დამეკარგა 214 მან. საღირალიო.

*** ველიამინოვის ქეეზეე წინამძღეაროვის სახლის მეორე სართულიდგან გადმოვარდა, სულით ავადმყოფი კონსტანტინე სადაროეი და სეეეეშე დაშავდა. ავადმყოფი სამკურნალოში გიპეგზავნეს.

◆◆

ნამკეკ-ქუცმაკი

ღმერთმა აკაშოროთ ღამე ეკმიის ძებნის. თქეენი აკადმეოფი შეიდეკერ ფეესებს გასეკმაკს, შეიდეკერ დასსოფდებეს და ადამსა და ორმოცის თაკს გადაეეყდის, ან მორჩება, ფეესზედ წამოდგება, შეიძლება ცოდიც შეართოს, თუ უცოდოა, რასაკვირეელია, და მესამე შეიდიც მეთაც გადასხდოს, და თქეენგი მაინც ეკმიის ბებნაი იყოთ: ხან ერთს ეკმეს მისდგომოდეთ და უწკარეესებდეთ ზარს, ხან მეორეს, ხან მესამეს ამბოდ. კარებს ან სულ არ გეკიდებენ და ან, თუ გეკიდეს, რამდენსამე წუთს

თიც უნდა ელაპარაკნა ამ დიდებულს ბედისაგან დანაგრულს მოხუცსაო“.

ეს სიტყვები შეესანიშნაეის არტისტისა რომ თავის მოსაწონებელად არ არის ნათქვამი და რომ მართლა ამ ქეშმარიტის გზით ეელია ერნესტო როსსის, ამას აშკარად ამტკიცებს თუნდა ის გარემოება, რომ ოცს წელიწადზედ მეტს სცენაზედ მოღვაწეობდა, ნიეიერ არტისტად ითელეობდა და შექსპირის პიესებში მონაწილეობის მიღებას მაინც ეერა ჰპეედადა. რომელს არტისტს მიჩეენებთ, თუნდა სულ უნიეოსაც-კი, რომ დღესეე არ დაგეთანხმოთ და „ჰამლეტის“, ან „ოტელოს“ როლის თამაშობა არ იკისროს დიდის იმედით, დიდის თავ-მოწონებითა და გაბედულობით. უმეცრებაზედ გამპკადაეი ხომ არა არის-რა ქვეყანაზედ. ერნესტო როსსი-კი მხოლოდ მაშინ გაკადნიერდა და თავს იდვა ამ როლების თამაშობა, როცა უკვე ორმოცს წელიწადს მიაღწია, სასცენო ხელოვნება კარგადა ჰქონდა შესწაელილი, თეით შექსპირის პიესებიც კარგად შეიგნო და შეისისხლ-ხორცა, გადაიკითხა არამც

თუ მარტო ეს ტრაგედიები, არამედ ყველა ის თხზულებაც-კი, რომელიც ამ ტრაგედიების მამოისმბით იყო დაწერილი, და სხ. ამ დროსაც ჭეშმარიტად და ჭაშაობდა თერმე, რომ ლირის წარმოდგენას ჯერ ვერ ეიტეკრეთებ, ჯერ კიდეე ახალგაზდა ეარო (ორმოცის წლისა?) და ეაითუ ვერ შეეძლოეო.

ზოგს იქნება სასაცილოდაც ეჩეენოს ასეთი მეტის-მეტი ზიში და რიდი გამოჩენილის არტისტისა, მაგრამ, ჩვენის აზრით, სასაცილო-კი არა, საკმეტერია, მაშინაც ლირსი, და ეს სიფრთხილე, ეს მორიდება ეშკარად ამტკიცებს იმის განათლებას, იმის ცოდნასა და წინ-დახედულობას. ნუ დაეიეწყეთ, ბატონებო, რომ თეატრი ხელოვნების ტაძარია და არა საჯამბაზო ასპარეზი, და რომ მხოლოდ ის სცენის მოღვაწე მოიპოეეს პატივის ცემასა და ხელთ-უქმნელს დაფნის გეირგვინს დაიდგამს თავზედ, ეინც თითონაც პატიესა სცემს ამ სცენას, გულის აუცრუებლად ემაახურება და ამ სამსახურს აკლეს თაეს.

ბანელაძე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აწყინარა ეს საუბარი საქმე, რომ მნელად თუ მეორედ მოსულმდეგ თავ-ტოტსადი გადარჩეს ათი ათას კომისიას საბრალო განზრახვა თერმეტის ქემისა. დიაღ, ბევრს საქმეს ფუვეს ბოდოს ეს წუეული და ჩვენს ბეადრიანში გამეადარი „ფორშალიზმი“ და „სავტრა“. რას იზამთ, ჩვენში მაინც ასეა, ბოტეტისა არ იეოს:

Суждены намъ благіе порывы,
Но свершить ничего не дано...

**

ქემებზედ ჩამოვარდა ლაპარაკი და მეტი არ იქნება, აქეე ორიოდე სიტე�sა გსოქვათ იმის შესახებაც, თუ რა ფადიერად ეკიდებიან ზოგიერთი ავადმეოფის პატრონები ჩვენს ახალგაზდა ქემებს. ამის წინად ოდესის სასამართლოში ერთი ახარებული სიბიკარი ირჩოდა. ერთი ბებია კიდაც რუსის ეაკრის უჩიოდა, რომ მაგის ფეს-მმიმე მეუღლეს შემეწოდა ალმოეუფინე, სამსახური გაეუწეე, მაგრამ შრომამ ფასს არ მიძღეეს ეაკრი ამ მიზეზით, რომ ჩემს ცოლს ქალი რად მიეცა და არა კაეი. ახარებული მიზეზია განა! საბრალო ეაკრის ბებია და იმის ცოდნა-მეცნიერების იმედი ჭქონდა და ამისაც უმტეუნეს! ან ქალის დაბადებისთვის ფეული რად უნდა მიეცა ბებიისთვის, რა კაი მახარობელი ის იეო.

ერთი ამისთანა ახარებული სიბიკარი შეიძლება ჩვენს ტფილისშიაც ასტეფეს ამ სანაში. ამ ორის ეწლის წინად ავად გახდა თერმე უმაწეილი ერთის ტფილისელს, ბ-ნ ნ. კ. ავ—ოს. მოიწვია მაშინვე ექიმი ბ—ეი და დაადეეს მეურნალად. ორს თთეეს სწამდობდა ეს ექიმი, დღეში ორჯეე დადიოდა ავადმეოფისას, ოპერაციაც გაუკეთა და დიდს განსაცდელს გადარჩინა სნეული. ამ ხანში ეროში არ მიეფინა. გავიდა კარგა სანი, ექიმს ათი-თხუთმეტის თუმნის იმედი ჭქონდა, მაგრამ რომ ეარფერი მიიღო, წერილი მისწერა, რომ, თუ საქმეთა ფეფლის გადახდა არ შეეძლიანთ, გზისა, ეტლზედ დახარჯული მაინც მომეცითო. ამის მასეასად ექიმს ახარებული წერილი მოუეადა თერმე: შემლება როგორ არა მაქვს, მარტო გზის ხარჯს როგორ გაკადრებ, შენგან ძალიან დავალებული კარ, შენ ისეთი დაუფასებელი სამსახური გამიწეია. მაგრამ, სამწუხაროდ, ეხლა სახლს ვაშენებ და ისე ბლომად არა მაქვს ხელში თავისუფალი ფეული და ამიტომ კარ გიგზავნით თქვენს გასამრჯელოსაო.

ამ ახარებულს წერილს შემდეგ ორმა წელიწადმა გაიარა თერმე და ავადმეოფის ეაკრისაეუფალს ეკრეკ კარ მოუგდია ხელთ თავისუფალი ფეული, ალბად სახლებს აშენებს კიდეე. კაი მიზეზია, არა, სახლებ ვაშენებ და ეარ მოგცემთ ფეულსაო. იქნება ექიმს, სახლებიკი არა, ლუგაშს ბეარიტ ენატრება, ვინ იცის. ეს მიზეზიც სწორად იმ ეაკრის მასეასა ჭკვეს, ჩემს ცოლს ქალი მეეცა და საბუბოს არ მოგცემო. ერთის სატეეთ, ტოტა არ გაკადრიანო და ბეარი არ გადარსიანო, ან, უფრო მართალი რომ ვსთქვთ, მიზეზ-მიზეზ, დოს მარადი ჯალიანო!..

ლუბოკ

ნარკვევი

(ეურნალ-გაზეთიდან)

ჩვენის გაზეთის ადგილებულ ფეფლეტონში ორიოდე სიტეკვა მოუვანილი შესანიშნავ არტისტის როსსის შესახებ. იმავ არტისტზედ საეურნალდებო ცნობებს მოგვითხრობს გაზ. „Одесскія Новости“-ში ბ-ნი ლაპიდუსი. ბ-ნს ლაპიდუსს თითონვე სცნობია ბ-ნი როსსი არტისტის უკანასკნელად ხარგოვში ეოფნის დროს. სხვათა შორის, ერნესტო არ იმორეეს თურმე თავის სამის შვილიშვილის სურათს.

— აი, ამას ხომ ჭეედავთო, აჩვენეს თურმე არტისტი სურათს თავის ნაენობს: აი ეს პაწაწა სულ ორის წლისა და უკვე ჭმელრის კიდეე კარგად და გაბმულის ენელოი ოტეკვის ხოლმე: „დედილო, შეეარი მომეა“... მხოლოდ ერთი ქალიშვილი მეკავს და ძალიან გვეკვარს მეცა და ჩემს ცოლსაც. ისიც დიდად შეალეულის კაცსა ჭკეს ცოლად და ძალიან ბედნიერად სცხოვრობს. იმის მეტი შვილები არა მოყოლია.

შემდეგ ლაპარაკი თეატრის შესახებ ჩამოვარდა თურმე და როსსიმ სთქვა:

ზოგსა ჭვონია, რომ „ლირის“ როლს მოხეეი კარგად შესრულებსო... არა მგონია... მე აგერ უკვე სამოცის წლისა ვარ (ამას სიიდუმლოდ გეეუბნებით და, თუ ღმერთი გწამთ, ნურავის გაეუზიარებთო, დაუმატა როსსიმ ხმამრეცით), ჩემს თავს მშვენიერად და კარგად ვგრძობ, მაგრამ იმისთანა როლებს წარმოდგენის შემდეგ, როგორიც არის „ოტეელლო“ და „ლირი“, ისე ვიღალები, რომ ერთი დღე მაინც უნდა შეკეთვენო. „ლირის“ თამაშია 1863 წ. დავიწეე და დღეკვნდლამდე ერთი ათასეკერ მაინც წარმომდგენია. ამისდა მიუხედავად „ლირის“ როლის აღსრულების დროს მეკე ვსტკებები და ვსიამოვნებ ხოლმე. მე სრულიად უზრუნველ-ყოფილი ვარ, მადლობა ღმერთს, კარგი შვილები მაქვს და, თუ სეეანზედ ვთამაშობ, მხოლოდ ხელოვნების სიყვარულითა ვთამაშობ... აგერ მკათეეეში ჩემსას ვიქნები, იტალიაში, ნოემბრამდე შინიდგან ფეეს არ გამოვდგამ და შემდეგ ისევ მგზავრობს დავიწეებ. უოეატრელ ჩემი სიცოცხლე შეეძლებელია.

შესანიშნავს არტისტს მადიანი ჭამა-სმა ეეკარს და როცა რუსეთშია, სადილობამდე ერთს ჭიქა არაყსა სვამს ხოლმე.

— მე რუსული ენაც ვიცი: უოქვამს არტისტს კორესპონდენტისათვის, მშვენიერად ვიტყვი ხოლმე სიტყვას: „я васъ люблю“. აი ეს სიტყვა გისწავლე ყველაზედ უწინარეს რუსულად. ამას გარდა ვიცი კიდეე ორი სიტყვა: „направо“ და „налѣво“. ეს სიტყვები მეეტლეებმა მასწავლეს...

კორესპონდენტის სიტყვითი, ერნესტო დილითი ყოველთვის ადრე ადგება, გაზეთებსა კითხულობს და, თუ ტაროსი ხელს უწყობს, მცირე ხანს გაისეირნეს ხოლმე. შემდეგ წერილებსა სწერს და კვლავ საზღვარ-გარეთის გაზეთების კითხვას იწყებს. როსსის მოსდის ასამდე გაზეთი სხვა-და-სხვა ენაზედ და დიდ-ძალი მიწერ-მოწერა აქვს თავის მრავალ ნაცნობთნა და მეგობართან.

დეკემბა

22 მაისი

პეტერბურგი. გუშინ იტალიის მეფეკიდრე პრინცი, დიდი მთავარი ალექსი ალექსანდრეს ძე და გიორგი ალექსანდრეს ძე და ზღვათა სამინისტროს მმართველი საიმპერატორო იახტით „ალექსანდრია“ წაბრძანდნენ კრონშტადტში, აქ დაათვალიერეს სიმაკრეები და ხომალდები და მერე იმავე იახტით პრინცი და დიდი მთავარი გიორგი ალექსანდრეს ძე წაეიდნენ პეტერგოფში, სადაც დაათვალიერეს ბაღები და სასახლეები. ისადილეს თუ არა პეტერგოფის დიდ სასახლეში, პრინცი და დიდ მთავარი რკინის გზით უკანეე დაბრუნდნენ პეტერბურგს.

23 მაისი

პეტერბურგი. გუშინ ბრინცმა ნაკაზოდასამ ი ნახულა ეკ. ლ. ელნი და დასახანი უნეოოთისანი. ამ ამბავმა ერთს სასაბ გასტანა. ბრინცმა ისადილა ელ. გინის სახ-ხელეში.

გამოცხადებულია ა ენაცა, რომ ა ეწესდეს საეუბარნიო სპეტიმრო ინსტიტუტი და რომ მიეწიეოთ ზოგიერთი შეალეკაია ი ამ ბანდ ეარის კაცებს, რომ შედეგად ფეუმოკერეა-თ სწავლა უნტერ-ოფიცერთა ბატალიონში.

გადაწეეტილია ა. ალა ბაკი ფეუოზე ექესი ბაერი ოკრეთი ი ამ ბზისა და ეკ. ალ. ეუნბეს, რომელთაც გაიტანეს რეესეთიდამ და ეკეკესიიდამ. ბაკეის ალ-ა ალაწეეს ბრინეედ იკალიდამ 1890 წ.

მეთეკრმეტე ბრბეკრაფი ინსტრუქციისა, რომელიც შეეხება თეკლ-ეურის ალ-ბერას მთა-მადანის მრეწველობაში, შეეკალიდა ასე: ოდესის ინკენერები, ანუ მათნი თანაშეწეენი, მიიღებენ თუ არა ენობას, რომ ქარხანაში, ანუ მეკიმეკალრობა მოიხდა რამე უბედურება, ან კაეი ალ-ბეკედ, ან მოკეედ, ეკალდებულნი არიან ალ-ეუფოვნებლეე მეკიდნენ ადგილობრივ, გამოიკეკეთონ უბედურების მიზეზი და მიიღონ შესაფერი ალ-ნისმიეება უბედურობის ასაცილებლად. ანუ ალ-ეეკეეთ ალ-ეკალსარჩენად; ჩვენება უნდა ჩამოართვენ, კისაც ეარ არს, შეადგინონ განაჩენი და თავისი ეზრიც შეგ ჩაურთონ. ალ-ეანი განაჩენისა უნდა ალ-ეოფენილეკ ეარედგენილ მთა-მადანის ალ-ბერატმენტს, ანუ გამეკეობის კეეთვნილებისამერ, ხოლო ბარი მასი უნდა გაეგზავნოს სასამართლოს გამოშმეიანეს.

ბეტერბურგის ბირეკ, 22 მაისი.

	ეარეკ. ეკ.	ეარეკ. ალ.	ეარეკ. ალ.
	მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.
ხეთ-მანეთიანი ოქრო	— „	„	6 95
ტამოკნის ეეთნეეი	— „	„	139
მანეთიანი ეარტნალი ფეული	— „	— „	1,08½
5% პირველის შინაგანის სესხის მომეეი ბილეთი	— „	— „	229
—მეორისა	212¾	— „	— „
—მეხუთისა	— „	213	210½
ეარანგანის ფეარეული ტფილისის ბანკისა	— „	— „	— „
ეეთანისის ბანკისა	— „	— „	— „
ტფილისის ალ-ეარეთ-ეული ნდობის სანო. გადოეისა	— „	— „	— „

განცხადებანი

გამოვიდა და ისყიდება
მხოლოდ „წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ წიგნის მაღაზიაში ახალი წიგნი:
ისტორია მართალ-მადიდებელ ეკკლესიისა,
შედგენილი
მოსე ჯანაშვილის მიერ.
ფასი წიგნისა 40 კაპ.

საკოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

ИВЕРІЯ

1890 წ. 1-ს იანვრიდამ გამოვა ყოველ-დღე გარდა იმ დღეებისა, რომელნიც ზედ მოსდევენ კვირა-უქმეებს.

12 თვეთ. . .	10 მ.—კ.	6 თვეთ. . .	6 მ.—კ
11 „ . . .	9 „ 50„	5 „ . . .	5 „ 25„
10 „ . . .	8 „ 75„	4 „ . . .	4 „ 70„
9 „ . . .	8 „ —„	3 „ . . .	3 „ 50„
8 „ . . .	7 „ 25„	2 „ . . .	2 „ 50„
7 „ . . .	6 „ 50„	1 „ . . .	1 „ 75„

საზღვარ-გარეთ დაბარებული ელერება 17 მან. მთელის წლით. სოფლის მასწავლებელთ „ივერია“ მთელის წლით დაეთმობათ 8 მან. ტფილისის გარეშე მცხოვრებთ უნდა დაბარონ გარეთი შემდეგის ადრესით:

Тифлисъ, Въ редакцію газеты „ИВЕРІЯ“.

თუ ტფილისში დაკეეთილი გაზეთი ტფილისის გარეშე ადრესზედ შესცვალა ეინმე, უნდა წარმოადგინოს რედაქციაში ერთი მანათი; სხვა ყოველის ადრესის შეცვლაზე—40 კაპ.

თუ თვეის განმავლობაში დაიკეეთა ეინმემ გაზეთი არა მთელის წლით, იმას მხოლოდ შემეეის თვეის პირველ დღ-დან გაეგზავნება. განცხადებანი მიღებიან გაზეთის რედაქციაში.

ფასი განცხადების დაბეჭდვისა ეეეი:

ა) მეოთხე გვერდზედ თითოჯერ სტრიქონი 8 კაპ., ბრეკლზე—16 კაპ. ბ) სრული უკანასკნელი გვერდი 30 მანეთი, ხოლო ბრეკლი გვერდი—60 მანეთი. რიცხვი სტრიქონებისა გამოიანგა იშუბ იმის კეკლობაზ, რამდენს ადგილსა დაიკერს 25 ასო გარეთის ტექსტისა.

ხელ-ნაწერი და საგაზეთოდ დანიშნული წერილები (კორრესპონდენციები) რედაქციის სახელობაზედ უნდა გამო გზავნოს. მოდებული ხელ-ნაწერები, არა საგაზეთო წერილები, თუ სტრიქონებ მოითხოვს, ან შემოკლებული, ან შესწორებულ იქმნება. არ-დასაბეჭდს ხელ-ნაწერებს, თუ ერთის თვის განმავლობაში პატრონებმა არ მოიკითხეს, მერე რედაქციას ეიღარ მოსთხოვენ.

არა გვერს მიწერ-მოწერის არ-დასაბეჭდოთ ხელ-ნაწერებისა და წერილების შესახებ რედაქცია არა კისრულობს.

პირდაპირ მოლაპარაკებისათვის რედაქციაში თავის უფალი იქნება ყოველ დღე, კვირა-უქმეებს გარდა, 3 რვეულ საათიდგან სამ საათამდე და საღამოობით 7-დან 8 საათამდე.

რედაქცია იმყოფება: კუკიაში, ნიკოლოზის ქუჩაზე, თ. გრუზინსკაეეულს სახლებში, № 21.

КОЛКОЛА

ანუ ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი, იაკობ გოგებაშვილის შედგენილი, მეათე შეცვლილი გამოცემა.

დაიბეჭდა „წერა-კითხვის საზოგადოების მიერ“ და ისყიდება ამ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში ტფილისში, სასახლის ქუჩაზედ, ბანკის ქარვასლაში. ფასი 10 კაპ,

ეინც ერთბამად იყიდის არა ნაკლებ ათის ცალისა, წიგნი დაეთმობა ცხრა კაპეიკად, ეინც იყიდის ასს, ან მეტს ეუზმვლიარს, წიგნი მიეცემა რვა კაპეკად.

ტფილისს გარეშე მყოფელთ უნდა მიჰმართონ წიგნის მაღაზიას ამ ადრესით: Въ Тифлисъ. Дворцовая улица, Карванъ-Сарай Земельнаго банка, № 102.

„წერა-კითხვის საზოგადოების“ წიგნის მაღაზიაში ისყიდება:

დედა ენა და ბუნების კარი

გამოცემული „წერა-კითხვის საზოგადოების“ მიერ.

დედა-ენა, ანუ ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი, გამოცემა მეშვიდე. ფასი ექვსი შაური.

ეინც ერთბამად ნადღს ფულზე იყიდის ოც-და-ათს ან მეტს ცალსა, წიგნი დაეთმობა ხუთ შაურად.

ყდისათვის ყოველს წიგნზედ დაემატება ორი შაური. ხოლო ეინც ოც-და-ათს ან მეტს, ყდიანს „დედა ენასა“ წაიღებს, თითო წიგნის ყდაში გამოერთმეეა მხოლოდ რვა კაპეიკი.

„ბუნების კარი“, ანუ საკითხავი წიგნი, უმცროსს კლასებში სახმარებელი, მეექვსე გამოცემა. ფასი თხუთმეტი შაური.

ეინც ნაკლს ფულზედ იყიდის ათს ცალს, წიგნი დაეთმობა თოთხმეტ შაურად, ეინც ოცსა—ცამეტ შაურად და ეინც ოც-და-ათს—სამ აბაზად ყდისა უნდა დაემატოს თითო წიგნზედ სამი შაური.

ეინც ტფილისს გარეშე წიგნს დაიბარებს, გასაგზავნი ხარჯი თითონ მყიდველმა უნდა იკისროს.

მყიდველებმა ამ ადრესით უნდა დაიბარონ:

Тифлисъ. Въ книжный магазинъ Общества грамотности Дворцовая ул., домъ Зем. Банка, № 102.

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 23-го Мая 1890 г. Типо-Литографія К. І. Месхіева и С. А. Полетаева уголъ Баронской и Лорисъ-Меликовской д. бр. Месхіевыхъ. რედაქტორ-გამომცემელი ილია ჭავჭავაძე